

NEPRIKLAUSOMA PROFSĄJUNGA
VALSTYBĖS ĮMONĖ IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ
JUNGTINĖ PROFSĄJUNGŲ ATSTOVYBĖ
VALSTYBĖS ĮMONĖ IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ

Lietuvos Respublikos prezidentei

2015-05-05 Nr. 61-09

Daliai Grybauskaitei

Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkei

Loretai Graužinienei

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Ministrui Pirmininkui

Algirdui Butkevičiui

Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos

komisijos pirmininkui

Kęstučiui Daukšiui

Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos

komisijos nariui

Artūriui Skardžiui

Lietuvos Respublikos Seimo socialinių reikalų ir darbo

komiteto pirmininkei

Kristinai Miškinienei

VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktorei

Lidijai Kašubienei

VšĮ CPVA Ignalinos programos skyriaus

Viršininkui-programos koordinatoriui

Peteriui Harrisonui

WATESI viršininkui

Michailui Demčenkai

FECER prezidentui

Thomui H.A. Schneideriui

FECER generaliniam sekretoriui

François Perniola

WONUC prezidentui

Philippe Auziere

EPSU generaliniam sekretoriui

Jan Willem Goudriaan

Europos profesinių sąjungų konfederacijos generaliniam

sekretoriui

Bernadette Segol

Europos parlamento nariui

Zigmantui Balčyčiui

Europos komisijos Energetikos generalinio direktorato

generalinio direktoriaus pavaduotojui

Gerassimos Thomas

EK Branduolinės energetikos technologijų, radioaktyvių

atliekų ir eksploatavimo nutraukimo skyriaus vadovui

Maurizio Boella

DĖL "DARYTI-AR-PIRKTI" ANALIZĖS IR ĮGYVENDINIMO VĮ IGNALINOS AE

Vadovaujantis VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros (toliau – CPVA) 2015-04-21 raštu Nr. 2015/2-2908 (pridedama) VĮ IAE vadovybė pradėjo įgyvendinti "Daryti-ar-pirkti" strategijos įgyvendinimą. Tai reikštų, kad nuo 2016 m. netektų darbo įmonėje valytojai, dezaktyvuotojos ir kiti mažiausiai apmokamos ir socialiai labiausiai pažeidžiamos darbuotojų kategorijos.

Europos sąjungos parama IAE su eksploatavimo nutraukimu susijusioms veikloms skiriama pagal Ignalinos programą, ir skirtas finansavimas yra reglamentuojama vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu Nr. 966/2012 "Dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių". Asignavimai turi būti naudojami laikantis ekonomiškumo, veiksmingumo ir efektyvumo principų. Šiuo tikslu Europos Komisija pareikalavo atlikti "Daryti-ar-pirkti" analizę susijusioms su eksploatavimo nutraukimo veikloms, skiriant finansavimą IAE 2013-ais metais.

Atkreiptina dėmesys, kad šiuo metu įmonėje vykdoma apie 200 veiklų rūšių. Tačiau strategijos įgyvendinimą pasirinkta pradėti nuo mažiausiai įmonei kainuojančių veiklos rūšių – administracinių patalpų valymo ir kontroliuojamos zonos patalpų dezaktyvavimo. Pagal administracijos pateiktus duomenys, atleidžiant šį darbą atliekančius darbuotojus ir vietoj jų perkant valymo paslaugas, įmonė per metus sutaupytų apie 81 tūkst. Euro. Tuo tarpu, nuo 2015 m. sausio mėn. į IAE Audito, saugos ir kokybės valdymo skyrių dirbti pagal darbo sutartis priimti 4 ekspertai įmonei per 4 mėnesius kainavo apie 70 tūkst. Euro. Perkant šias paslaugas Lietuvos teisės aktu nustatyta tvarka, o ne samdant darbuotojus, įmonė galėjo sutaupyti apie 40 tūkst. Euro.

Be to, pagal LR viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus, patalpų valymo paslaugų sutartis būtų pasirašoma ne daugiau kaip 3 metams. Anksčiau minėta 81 tūkst. Euro ekonominį efektą sudarytų mokesčių mokėjimo išvengimas į Lietuvos biudžetą (Sodra ir mokesčių inspekcija) bei Vyriausybės nustatytos minimalios algos mokėjimas šias paslaugas atliekantiems darbuotojams (šiuo metu pagal įmonėje galiojančią sutartį IAE nustatytas 451 Euro minimalus bazinis atlyginimas, palyginus su 300 Vyriausybės nustatyta mėnesine minimalia alga). Tačiau nėra atlikta analizė, kaip per 3 metus gali keistis minimali mėnesinė alga Lietuvoje, šių paslaugų kaina, paslaugų tiekėjo bankroto atvejai ir pan. Tai yra nepakankamai atsižvelgta į besikeičiančius ekonominius faktorius, tokius kaip minimalios algos šalyje augimas (analizė atlikta, pavyzdžiui, skaičiuojant 300 eurų minimalios algos dydį, tuo tarpu nuo 2015 m. liepos 1 d. MMA Lietuvoje bus 325 eurai) ir t.t.

Atsižvelgiant į anksčiau išdėstyta, kyla pagrįstų abejonų dėl "Daryti-ar-pirkti" strategijos padarytos analizės rezultatų bei jos tinkamo įgyvendinimo.

Be to, vienas iš pagrindinių įmonės tikslų – saugus ir efektyvus IAE eksploatavimo nutraukimas. Tai reiškia, kad ir minėta strategija, jos įgyvendinimas turėtų būti vertinami kompleksiskai ir itin preciziškai. Juolab, kad šiuo metu blokuose baseinuose saugoma apie 15 tūkst. branduolinio kuro kasečių.

Todėl VĮ IAE darbuotojams keliami itin griežti reikalavimai. Įmonėje darbuotojas gali pradėti darbą tik po Valstybės saugumo departamento pateiktos teigiamos išvados.

Tuo tarpu, IAE vadovybės siekis, iš esmės atpiginti darbo jėgą, mūsų įsitikinimu nėra atsakingas nei saugumo, nei valstybės socialinės politikos požiūriu.

Mūsų nuomone, nepakankama ir neatsakinga vadovautis vien aritmetiniu darbo užmokesčio dydžių skirtumu. Būtina numatyti visas rizikas ir pasekmes, ilgalaikę atsakomybę už atliekamų darbų kokybę, darbų saugą, ypač radiacinę saugą ir pan.

Atkreiptina dėmesys į tai, kad VĮ IAE turi neigiamos patirties, kuomet buvo atsisakyta tam tikrų veiklos rūšių, atleidžiant darbuotojus ir perkant paslaugas iš išorinių organizacijų (metrologijos, metalų laboratorijos ir kt.). Kiekvienu atveju galutinė paslaugos pirkimo kaina buvo kur kas didesnė nei turimų darbo išteklių naudojimas, tačiau niekas neatsakė už pasekmes.

Nėra įvertintas ir socialinis aspektas – neigiama įtaka nedarbo augimui regione, nepaisant daugybei teiginių iš Europos sąjungos atstovų, Lietuvos institucijų dėl Ignalinos atominės elektrinės regiono socialinių problemų sprendimo.

Mes taip pat raginame vadovybę pradėti įgyvendinti minėtą strategiją ne eksperimentuojant su turimais darbuotojais ir ne itin brangiai kainuojančiomis vykdomomis veiklomis, bet, visų pirma, planuojamų veiklų atžvilgiu, kadangi pagrindinis Europos sąjungos finansavimas bus skiriamas būtent jų vykdymui (radioaktyvios įrangos išmontavimas ir pan.).

Primigtinai prašome Lietuvos ir Europos sąjungos atsakingų institucijų palaikyti VĮ IAE profesinių sąjungų poziciją ir įvertinti įmonės pradėtos įgyvendinti “Daryti-ar-pirkti” strategijos tikslingumą ir tinkamumą.

VĮ IAE Jungtinės profesinių sąjungų
atstovybės pirmininkas

Vladimir Dranik